

се извършва е цѣлуванието ръка на старитѣ момкови родители отъ страна на младоженцитѣ още при стѣпванието имъ прѣзъ прагътъ въ къща. Тукъ момковитѣ родители сѣ длѣжни да общаѣтъ или вручатъ булки извѣстни подарки. Обикновено даряватъ пари, добиче (крава, волъ, овца, агнило) или нѣкое бакраче (менче), голѣмъ медникъ и пр. Тукъ трѣбва да забѣлѣжж, че „подареното на вратата“ се счита безповратно дадено и то е неотемлема собственостъ на младата булка. Азъ знамъ въ Елена случаи, гдѣто за отнеманието на такъвъ подарѣкъ жената е ходила да се давосва и да си дири правото защото „то ѣ било дарено на врата отъ свекъръ или свекърва и него никой не можалъ да ѣ го отнеме.“ При извършване обрядътъ на даренѣто на вратата, свекру се подава медникътъ съ виното „да срѣбне и благослови.“

Когато обѣдва първий пѣтъ слѣдъ вѣнчанието младоженца дава кисята на булката си. Тоя день угощението става у момкови и се гощаватъ всички канени на свадбата. Въ старо врѣме гощавали цѣлото село.

Вечерта, прѣди младоженцитѣ да идѣтъ въ стаята си, разврѣзватъ се наущата и крачолитѣ на стария сватъ (свекърътъ) на кръстника и заложника. Този обичай ми се вижда да е равносilenъ съ вземанието позволение отъ кума (у Мияцитѣ въ Македания). По нѣкога и въ нѣкои мѣста въ брачный чертогъ спи и деверътъ. Въ Дебърско деверитѣ чакатъ на вратата, а въ Воденско и Вардарско взематъ позволение отъ кума и тогазъ младоженцитѣ отиватъ въ стаята си.

Въ Еленско сѣществува обичай на *отстояването*, който се състои въ слѣдующето: булката дойде при кумътъ и му „отстоява“ до толкозъ, до колкото ще той; само кога му скимне той ще позволи да иде тя при младоженецътъ и да се прибератъ въ брачната стая. Въ нѣкои колиби прѣди отиванието да лѣгатъ, подъ политѣ на булката хвърлятъ нѣщо направено като дѣте отъ калчища, което запалватъ прѣдварително, за да видѣтъ до колко булката е чевръста, ще успѣе ли да угаси запаленото и ще ли поне убѣгне.

Въ брачната стая, гдѣто е послано за младитѣ, се гуждатъ вощенитѣ свѣщи що имъ е държалъ кумътъ въ черкова въ кринче съ жито или въ пшеница съ брашно. Тѣзи свѣщи горѣтъ догдѣ вече ще заспѣтъ младитѣ. Отъ воська на тия свѣщи се задържа и се маже кога отпадне пѣпѣтъ на